

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΙΩΑΝΝΗ Δ. ΠΓΓΛΕΖΑΚΗ

Ο Ιωάννης Ιγγλεζάκης είναι Καθηγητής στον Τομέα Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Νομικής του Α.Π.Θ., κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στον κλάδο Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου του οικείου Τμήματος, καθώς και του μεταπτυχιακού διπλώματος Magister Legum Europae του Πανεπιστημίου του Αννοβέρου Γερμανίας. Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ και αναγορεύτηκε διδάκτορας Νομικής του ΑΠΘ το 2000 με βαθμό «Άριστα». Από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 έως και το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 εργάστηκε ως ειδικός επιστήμονας (Π.Δ. 407/80) και στις 24-02-2009 εκλέχθηκε Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ, στη συνέχεια, το 2015, εξελέχθηκε σε Αναπληρωτή Καθηγητή και από το έτος 2020 υπηρετεί ως Καθηγητής πρώτης βαθμίδας.

Διδάσκει το μάθημα «Δίκαιο Πληροφορικής» και το μάθημα “Internet-Recht” σε προπτυχιακό επίπεδο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο το μάθημα «Δίκαιο και πληροφορική». Επίσης, διδάσκει στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, τα μαθήματα Computers and Law I (Legal Issues of the Information Society), Computers and Law II (Privacy and Security in the Information Society), καθώς και το μάθημα Legal Aspects of Cybercrime. Επίσης, έχει διδάξει το μάθημα “Internet Law”, στο πανεπιστήμιο της Γκρενόμπλ, ως επισκέπτης καθηγητής, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, καθώς και το μάθημα της Νομικής Πληροφορικής και στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών.

Έχει εργασθεί ως εμπειρογνώμονας για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως και εταιριών συμβούλων στο πλαίσιο ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων, ενώ υπήρξε εμπειρογνώμονας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της ΕΕ στην Γνωμοδότηση «INT/846 - Εμπιστοσύνη, ιδιωτικότητα και ασφάλεια/Διαδίκτυο των πραγμάτων». Είναι ακαδημαϊκός σύμβουλος στο πρόγραμμα ΕΛΙΔΕΚ «ενίσχυση νέων ερευνητών» και υπήρξε επιστημονικός υπεύθυνος του ερευνητικού προγράμματος Αριστείας «Ελληνικό Κέντρο για το Κυβερνοέγκλημα» (2013-2015) και του ερευνητικού προγράμματος ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση νέων ερευνητών με θέμα: «Νομικά ζητήματα ανάπτυξης, διάθεσης και χρήσης εφαρμογών για κινητές συσκευές (mobile applications), 30/05/2018 – 29/09/2019. Είναι αναπληρωματικό μέλος στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή με αντικείμενο τη βέλτιστη αξιοποίηση και την ομοιόμορφη του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης».

Είναι μέλος της Κοσμητείας της Νομικής σχολής και υπήρξε Διευθυντής του Τομέα ΙΦΚΔ (ακαδημαϊκό έτος 2016-2017). Είναι μέλος της Νομικής Επιτροπής του ΑΠΘ, της Επιτροπής ΚΗΔ, της Ολομέλειας της Επιτροπής Ερευνών (ΕΛΚΕ) και της Ομάδας Διοίκησης Έργου του ΑΠΘ, στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος «Διαύγεια», ενώ υπήρξε μέλος της επιτροπής ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών

προγραμμάτων. Επίσης, είναι μέλος του εργαστηρίου Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα, της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ. Είναι Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Θεωρία Δικαίου και Διεπιστημονικές Νομικές Σπουδές» της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ.

Είναι Δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης και άλλων επιστημονικών ενώσεων, όπως είναι το Ινστιτούτο για το Δίκαιο Προστασίας της Ιδιωτικότητας, των Προσωπικών Δεδομένων και την Τεχνολογία του ΕΡΛΟ. Ακόμα, είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ Pro Justitia, του περιοδικού «Συνήγορος», όπως και συνεργάτης του περιοδικού «Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου», ενώ συνεργάζεται και με διάφορα επιστημονικά περιοδικά. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει διοργανώσει επιστημονικά συνέδρια. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα κινούνται στο χώρο του δικαίου της πληροφορικής και της νομικής πληροφορικής, καθώς και ευρύτερα, του δημοσίου και του οικονομικού δικαίου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1. ΒΙΒΛΙΑ

1. Πληροφορική και Δημόσιο Δίκαιο. Έμπειρα συστήματα ασαφούς λογικής και η εφαρμογή τους στις αόριστες έννοιες, εκδ. Σάκκουλα, 2000.
2. Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα. Η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών προσωπικών δεδομένων και οι συνέπειές της, εκδ. Σάκκουλα, 2003 (και ανατυπ. 2004).
3. Το νομικό πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου, εκδ. Σάκκουλα, 2003.
4. Κοινωνικό κράτος δικαίου. Υπό το πρίσμα της συνταγματικής αναθεώρησης του 2001 (άρθρο 25) και του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού δικαίου, εκδ. Σάκκουλα, 2005.
5. Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στο Σύστημα Πληροφοριών «Τειρεσίας», εκδ. Σάκκουλα, 2006.
6. Το Δίκαιο της πληροφορικής (β' εκδ.), εκδ. Σάκκουλα, 2008 και ανατυπ. 2013.
7. Το δίκαιο του ηλεκτρονικού εμπορίου [Επιτομή], εκδ. Σάκκουλα, 2009.
8. Νομική Πληροφορική. Η εφαρμογή των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη νομική πράξη, εκδ. Σάκκουλα, 2012.
9. Το δικαίωμα στην ψηφιακή λήθη και οι περιορισμοί του, εκδ. Σάκκουλα, 2014.

10. Media Law in Greece, Kluwer Law International, 2017.
11. Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), εκδ. interactive, 2018.

2. ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑ (επιμέλεια και συγγραφή)

1. Cyberlaw in Greece, Kluwerlaw 2015.
2. Legal and Socioeconomic Aspects of Intrusion, σε συνεργασία με τον Λέκτορα του Τμήματος Πληροφορικής κ. Διον. Πολίτη και τον ομ. Καθηγητή κ. Φαίδωνα Κοζύρη, Hersey - New York, IGI Global, 2009.
3. E-Publishing and Digital Libraries: Legal and Organizational Issues, σε συνεργασία με τον Καθηγητή του Τμήματος Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Σαράντο Καπιδάκη και τη Τατιάνα-Ελένη Συνοδινού, Ειδ. Επιστήμονα Παν. Μακεδονίας, Hersey - New York, IGI Global, 2010.
4. Values and Freedoms in Modern Information Law & Ethics. Proceedings of the 4th International Conference on Information Law and Ethics, σε συνεργασία με τη Μαρία Μπότη και την Ευγενία Αλεξανδροπούλου, 2011.
5. Πρακτικά Συνεδρίου «Νομικές και Κοινωνικές Προεκτάσεις του Διαδικτύου σήμερα», εκδ. Νομική βιβλιοθήκη, 2013.
6. Proceedings of the 6th International Conference on Information Law and Ethics, σε συνεργασία με τη Μαρία Μπότη και την Ευγενία Αλεξανδροπούλου, 2015.
7. Legal Regulation of Cyber Attacks, Kluwer Law International, 2016.
8. D. Politis/M. Tsalighopoulos/I. Iglezakis (eds.), Digital Tools for Computer Production and distribution, IGI Publishing 2016.

3. ΑΡΘΡΑ

1. Συστήματα νομικής διδασκαλίας με Η/Υ και ειδικότερα το Hypertext, Αρμ 1993 σελ. 777 επ.
2. Εσωτερική αγορά και προστασία δεδομένων (Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια Οδηγία του Συμβουλίου "περί προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ελεύθερης κυκλοφορίας αυτών"), ΑρμΕπιστΕ 1994, σελ. 171 επ.

3. Η Νέα Ρητορική ως θεωρία Νομικής Λογικής, ΑΙΣΥΜΝΗΤΗΣ - Χρονικά της Κοινωνιολογίας του Δικαίου 1994, σελ. 61 επ.
4. Τα νομικά ζητήματα της ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων (EDI). Η σύμβαση EDI, ΕΕμπΔ 1997, σελ. 238 επ.
5. Εφαρμογές των μεθόδων γνωστικής απεικόνισης (mind-mapping) με την υποστήριξη Η/Υ στη νομική διδασκαλία, Αρμ 1999, σελ. 1790 επ.
6. Προστασία του καταναλωτή στις τηλεαγορές μέσω Ίντερνετ, ΕΕμπΔ 2000, σελ. 820 επ.
7. Οι νομικές ρυθμίσεις για τις ψηφιακές υπογραφές. Η οδηγία 1999/93/ΕΚ και οι εθνικές νομοθεσίες, ΕπισκΕΔ 2000, σελ. 619 επ.
8. Νομική διδασκαλία στο Διαδίκτυο: Μια κριτική προσέγγιση, ΕπισκΕΔ 2000, σελ. 849 επ.
9. Προστασία προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών κατά το δίκαιο ευρεσιτεχνίας. Η από 19.10.2000 Έκθεση της Επιτροπής της ΕΕ, ΕπισκΕΔ 2000, σελ. 915 επ.
10. Consumer Access to Justice in the European Union, Revue Hellénique de Droit International 1/2000, σελ. 307 επ.
11. Πωλήσεις από απόσταση - συγκριτική διαφήμιση. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο, Συνήγορος, Ιανουάριος - Φεβρουάριος (τ. 23), σελίδες 54 επ.
12. Έμμεση (συγκεκριαυμμένη) διαφήμιση, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 307 επ.
13. Τραπεζικές συναλλαγές μέσω Internet. Περιγραφή και νομική προβληματική, Συνήγορος 2001, Μάιος - Ιούνιος (τ. 25), σελ. 205 επ.
14. Το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα στην κοινωνία της πληροφορίας. Η Οδηγία 2001/29/ΕΚ, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 575 επ.
15. Το λογισμικό ανοικτού κώδικα (open source software). Ζητήματα δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας και σχετικών συμβάσεων, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 891 επ.
16. Datenschutz versus Freiheit des Informationsverkehrs? Die Regelung des grenzüberschreitenden Datenverkehrs nach internationalem, europäischem und griechischem Recht, RHDI 2001, σελ. 543 επ.
17. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο (Internet). Ρυθμίσεις εθνικού και κοινοτικού δικαίου, ΕπισκΕΔ 2002, σελ. 679 επ.
18. Η σύμβαση φιλοξενίας ιστοσελίδων στο Διαδίκτυο (Web Hosting). Έννοια, λειτουργία και νομική φύση, ΕπισκΕΔ, 2002, σελ. 995 επ.

19. Greece: Implementing the Copyright Directive, Computer und Recht international 1/2003, σελ. 28 επ.
20. Η προσβολή διακριτικών γνωρισμάτων από τη χρήση στις μετα- ετικέτες (Metatags) των ιστοσελίδων στο Διαδίκτυο, ΕπισκεΕΔ 2003, σελ. 400 επ.
21. Υπερχρέωση των καταναλωτών και πτωχευτικό δίκαιο. Το παράδειγμα του γερμανικού νόμου περί αφερεγυότητας (Insolvenzordnung 1994/99), ΕπισκεΕΔ 2003, σελ. 596 επ.
22. Electronic Documents as Legal Means of Evidence in Greece, RHDI 2002, σελ. 531 επ.
23. Σύνδεσμοι (links) και πλαίσια (frames). Ζητήματα δικαίου πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας στο Διαδίκτυο, ΕΕΕυρΔ 2003, σελ. 697 επ.
24. Greece: Legislation on E-Commerce, Computer und Recht international 6/2003, σελ. 188 επ.
25. Επιτήρηση και παρακολούθηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο χώρο εργασίας (με αφορμή την υπ' αριθ. 61/2004 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα)», ΔιΜΕΕ 1/2005, σελ. 55 επ.
26. Περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Η Οδηγία 2003/98 και η προοπτική ενσωμάτωσής της στο ελληνικό δίκαιο, ΕΕΕυρΔ 1/2005, σελ 221 επ.
27. Δημοσιοποίηση και διαβίβαση προσωπικών δεδομένων μέσω του Διαδικτύου - οι συνέπειες από την πρόσφατη νομολογία του ΔΕΚ, ΔιΜΕΕ 2004, σελ. 498 επ.
28. Ζητήματα από την ταξιδιωτική σύμβαση και ιδίως οι αξιώσεις πληροφόρησης και αποζημίωσης του καταναλωτή, ΕπισκεΕΔ 2004, σελ. 41 επ.
29. Η ρύθμιση της ευθύνης των φορέων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου. Περιεχόμενο, έκταση και φύση αυτής, ΕΕΕυρΔ 2004, σελ. 625 επ.
30. Greece: Confidentiality of E-Communications, Computer und Recht international 6/2005, σελ. 190 επ.
31. e-Commerce directive - The Greek response, Computer Law and Security Report 2005, σελ. 38 επ.
32. Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου σε σχέση με την προστασία του λογισμικού η/υ. Παρατηρήσεις στην υπ' αριθ. 881/2006 ΜΠρΚατερ, ΕπισκεΕΔ 2006, σελ. 598 επ.

33. Πρόσβαση σε πειθαρχικούς φακέλους και προστασία προσωπικών δεδομένων (Γνωμοδότηση), Αρμ 2006, σελ. 2068 επ.
34. Το ζήτημα της διαβίβασης και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των επιβατών αεροπορικών μεταφορών στις ΗΠΑ. Με αφορμή την απόφαση ΔΕυρΚ της 30.5.2006 (υποθέσεις 317/04 και 381/04), Αρμ 2006, σελ. 1356 επ.
35. Η προστασία των διακριτικών γνωρισμάτων στο Διαδίκτυο και η ευθύνη του Διαχειριστή ονομάτων χώρου (domain names), του παροχέα υπηρεσιών Διαδικτύου και του Μητρώου. Παρατηρήσεις στην ΠολΠρΘεσ 6501/2006, σελ. 882 επ.
36. Εμπορική εκμετάλλευση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα: Προβλήματα εφαρμογής του Ν. 3448/2006, ΕπισκΕμπΔ 2006, σελ. 909 επ.
37. Η προστασία του λογισμικού από την αθέμιτη οικειοποίηση (Γνωμοδότηση), ΕπισκΕΔ 2006, σελ. 1016 επ.
38. The Jurisprudence of Greek Courts on International Transport Law, RHDI 2004, σελ. 241 επ.
39. Ηλεκτρονική διεξαγωγή δίκης. Ένα πρώτο βήμα με την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων και αιτήσεων στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, Συνήγορος 60/2007, σελ. 98 επ.
40. Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου του Αθ. Παπαϊωάννου «Ο έλεγχος από τον εργοδότη της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και της ενασχόλησης του μισθωτού με το Διαδίκτυο, ΔιΜΕΕ 2007, σελ. 156- 157.
41. Greece: Forum eGovernment, Computer Law Review 3/2007, σελ. 92 επ.
42. Επιτρεπόμενες πράξεις στο Διαδίκτυο εκ μέρους των χρηστών από τη σκοπιά του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, ΔΕΕ 2007, σελ. 670 επ.
43. Η επίδραση της πληροφορικής στην πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία, Αρμ 2007, σελ. 1014 επ.
44. Το δικαίωμα στη βάση δεδομένων. Στο μεταίχμιο της πνευματικής και της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Με αφορμή την ΠολΠρΑθ 6544/2006, ΕπισκΕΔ 2007, σελ. 375 επ.
45. Νομικές βάσεις δεδομένων: θεωρητική εισαγωγή και πρακτική αντιμετώπιση, Συνήγορος 62/2007, σελ. 78 επ.
46. Οι άδειες λογισμικού ανοικτού κώδικα (open source software). Εισαγωγή στη φιλοσοφία του ελεύθερου λογισμικού και του λογισμικού ανοικτού κώδικα, Συνήγορος 64/2007, σελ. 68 επ.

47. Legal issues of electronic publishing in virtual environments, σε: D. Politis (ed.), E-Learning Methodologies and Computer Applications in Archaeology, 2008, σελ. 221 επ.
48. Ζητήματα από τη διάθεση ανοικτού περιεχομένου (open content) στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας, ΕπισκΕΔ 2007, σελ. 1065-1082.
49. Συστήματα πληρωμών, σε: Δούβλης/Μπώλος, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, 2008, σελ. 1053 επ.
50. Διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, σε: Δούβλης/Μπώλος, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, 2008, σελ. 1121 επ.
51. Οργανωμένα ταξίδια, σε: Δούβλης/Μπώλος, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, 2008, σελ. σελ. 819 επ.
52. The development of E-Governance and the issue of digital inclusion in Greece with particular regard to the constitutional right of e-participation, 2008 (1) The Journal of Information, Law and Technology (JILT), http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/law/elj/jilt/2008_1/iglezakis
53. Η εξουσία απαγόρευσης της εξαγωγής του συνόλου ή ουσιώδους μέρους των περιεχομένων της βάσης δεδομένων (Με αφορμή την απόφαση ΔΕΚ της 09.10.2008), ΕπισκΕΔ 2008, σελ. 991-1005.
54. Protecting Identity without Compromising Privacy: Privacy Implications of identity Protection, σε: D. Politis/P. Kozyris/I. Iglezakis, Socioeconomic and Legal Implications of Electronic Intrusion, Premier Reference Source, IGI, 2009, σελ. 62- 88.
55. Οι εφαρμογές της βιομετρικής τεχνολογίας και η συμβατότητά τους με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, Συνήγορος 76/2009, σελ. 77-79.
56. Surveillance of Employees' Electronic Communications in the Workplace: An Employers' Right to Spy or an Invasion to Privacy?, σε: D. Politis/P. Kozyris/I. Iglezakis, Socioeconomic and Legal Implications of Electronic Intrusion, Premier Reference Source, IGI, 2009, σελ. 246-260.
57. Τα ιστολόγια (blogs). Ένα νέο επικοινωνιακό μέσο», Συνήγορος 2008 (66), σελ. 74-76.
58. Οι διαδικτυακές δημοπρασίες. Περιγραφή και νομικός προβληματισμός (Μέρος Ι), Συνήγορος 2008 (68), σελ. 70-72.
59. Οι διαδικτυακές δημοπρασίες. Περιγραφή και νομικός προβληματισμός (Μέρος ΙΙ), Συνήγορος 2008 (70), σελ. 69-71.
60. Ψηφιακές βιβλιοθήκες, Συνήγορος 2009 (72), σελ. 74-76.

61. Ο σημασιολογικός Ιστός και οι εφαρμογές του στο Δίκαιο, *Συνήγορος* 2009 (74), σελ. 68-70.
62. Οργανωμένα ταξίδια (Οδηγία 90/314/ΕΟΚ, π.δ. 339/1996), σε: Β. Δούβλης/Α. Μπώλος (επιμ.), *Δίκαιο προστασίας καταναλωτών*, 2008, σελ. 819-849.
63. Συστήματα πληρωμών (Σύσταση 88/590/ΕΟΚ), σε: Β. Δούβλης/Α. Μπώλος (επιμ.), *Δίκαιο προστασίας καταναλωτών*, 2008, σελ. 1053-1071.
64. Διασυνοριακές πληρωμές σε Ευρώ (Κανονισμός 2560/2001/ΕΚ), σε: Β. Δούβλης/Α. Μπώλος (επιμ.), *Δίκαιο προστασίας καταναλωτών*, 2008, σελ. 1121- 1147.
65. Προστασία της ιδιωτικότητας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, στο: *Προστασία της Ιδιωτικότητας στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών: Τεχνικά και Νομικά Θέματα*, σελ. 553-565.
66. Η διατήρηση δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών μετά την απόφαση του ΔΕΚ της 10.02.2009 στην υπόθεση C-301/06, *Αρμ*2009, σελ. 1278-1286.
67. Ζητήματα ανταγωνισμού κατά τη λειτουργία ενός συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών σχετικών με τη φερεγγυότητα των πιστοληπτών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων. Με αφορμή την απόφαση του ΔΕΚ της 23.11.2006 στην υπόθεση C-238/05, *Αρμ*2008, σελ. 802-810.
68. Ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας από τη μετάβαση των βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή, *ΕπισκΕΔ* 2010, σελ. 658-671.
69. Ο Κανονισμός 2252/2004 για τα βιομετρικά διαβατήρια και οι ρήτρες διασφάλισης της προστασίας προσωπικών δεδομένων, *Συνήγορος* 2010 (78), σελ. 81-83.
70. Το μέλλον της πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή εποχή, *Συνήγορος* 2010 (80), σελ. 68-70.
71. Η κωδικοποίηση νομικών κειμένων με τη γλώσσα σήμανσης XML, *Συνήγορος* 2010 (82), σελ. 69-71.
72. Personal Data Protection in Digital Libraries, σε: *E-Publishing and Digital Libraries: Legal and Organizational Issues*, σελ. 413-429.
73. EU data protection legislation and case-law with regard to biometric applications, σε: Bottis (ed.), *An Information Law for the 21st Century*, 2011, σελ. 40-53.
74. Προστασία προσωπικών δεδομένων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, *Συνήγορος* 2011 (84), σελ. 74-76.

75. Ζητήματα ευθύνης των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας από τη χρήση συνδέσμων (links) στο διαδίκτυο, Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου 2011, σελ. 45-58.

76. Regulation models addressing data protection issues concerning RFID technology. Εισήγηση στο Συνέδριο: 4th International Conference on Information Law, Thessaloniki 2011.

77. Προστασία προσωπικών δεδομένων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης. Μέρος 2^ο, Συνήγορος 2011 (86), σελ. 64-67.

78. Ελευθερία έκφρασης και ανωνυμία στο Διαδίκτυο: το παράδειγμα των ιστολογίων, ΔιΜΕΕ 3/2011, σελ. 317-324.

79. Η χρήση υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης από δικηγόρους, Συνήγορος 2011 (88), σελ. 72-76.

80. Ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, χορήγηση πιστοποιητικών και λοιπών εγγράφων από τα δικαστήρια (ΠΔ 25/20120), Συνήγορος 90/2012, σελ. 72-73.

81. Η κοινωνία της πληροφορίας ως συνταγματικά προστατευόμενο αγαθό (σε συνεργασία με Β. Χατζόπουλο), ΕφΔΔ 2011, σελ. 125-132.

82. Η μεταρρύθμιση των κανόνων προστασίας προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ. Η Πρόταση Κανονισμού για την αντικατάσταση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, Συνήγορος 92/2012, σελ. 70-73.

83. The Legal Struggle in the EU against Online Piracy, σε: Synodinou (ed.), Codification of European Copyright Law. Challenges and Perspectives, Wolters Kluwer, 2012, σελ. 283-304.

84. Η αντιμετώπιση της προσβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την ανταλλαγή αρχείων σε δίκτυα ομότιμων κόμβων, ΕπισκΕΔ 2012, σελ. 541 επ.

85. Το δικαίωμα στην ψηφιακή λήθη σύμφωνα με την πρόταση Κανονισμού της ΕΕ για την προστασία δεδομένων, Συνήγορος 94/2012, σελ. 74-76.

86. Ζητήματα εναρμόνισης της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ, ΔιΜΕΕ 2012, σελ. 477-481.

87. Competition and Antitrust Issues with regard to E-Books, ECLR 2013, σελ. 249-255.

88. Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον σχεδιασμό (data protection by design) και εξ ορισμού (data protection by default), Συνήγορος 2013, σελ. 76-78.

89. Επεξεργασία δεδομένων εικόνας ή/και ήχου μέσω φωτογράφισης και βιντεοσκόπησης από δικαστικό επιμελητή κατά τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης (γνωμ.), ΔιΜΕΕ 2013, σελ. 172-176.

90. Προστασία προσωπικών δεδομένων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης με βάση την Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ για την προστασία δεδομένων, Ευρωπαϊκή Έκφραση, τ. 88 (1ο Τρίμηνο 2013), σελ. 18- 24.

91. Επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών. Η νέα οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορά τις επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου, Συνήγορος 98/2013, σελ. 69-73.

92. Επέμβαση σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (γνωμ.), Ποινική Δικαιοσύνη 2013, σελ. 929-933.

93. Διαβατήρια με βιομετρικά στοιχεία και προστασία προσωπικών δεδομένων στη νομολογία του ΔΕΕ (Με αφορμή την απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-291/12), Συνήγορος 100/2013, σελ. 71-73.

94. Το δικαίωμα παρουσίας στο κοινό και η παραπομπή μέσω συνδέσμων. Η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση C-466/12 Nils Svensson κλπ. κατά Retriever Sverige AB, Συνήγορος 102/2014, σελ. 71 – 73.

95. Competition and Antitrust Issues with regard to E-Books, ECLR 2013 (issue 5), σελ. 249-255.

96. The right to be forgotten in the Google Spain case (case C-131/12): A clear victory for data protection or an obstacle for the Internet?, σε: 6th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INFORMATION LAW & ETHICS, σελ. 74-91.

97. Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης από ιδιώτες. Με αφορμή τις προτάσεις του γενικού Εισαγγελέα του ΔΕΕ στην υπόθεση C-212/13, Συνήγορος 104/2014, σελ. 76-79.

98. Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα (N 4305/2014), Συνήγορος 106/2014, σελ. 70-73.

90. Η διαχείριση των ονομάτων χώρου (domain names)σε παγκόσμιο επίπεδο, ΔιΜΕΕ 3/2014, σελ. 3-7.

100. Το παρόν και το μέλλον της διατήρησης δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Με αφορμή την απόφαση Digital Rights Ireland του ΔΕΕ στις υποθέσεις C-293/12 και C-594/12), Συνήγορος 108/2015, 64-67.

101. Ο μισαλλόδοξος λόγος στο διαδίκτυο και η ποινική αντιμετώπισή του με τον Ν. 4285/2014, Συνήγορος 109/2015, σελ. 64-67.
102. Προστασία προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, Πρακτικά Συνεδρίου: Νομικές και κοινωνικές προεκτάσεις του Διαδικτύου σήμερα, 2013, σελ. 117-128.
103. Η συγκατάθεση στο δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, σε: Λ. Κοτσάλη (επιμ.), Προσωπικά Δεδομένα, Ανάλυση-Σχόλια-Εφαρμογή, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2016, σελ. 95-110.
104. Ελευθερία της έκφρασης και μισαλλόδοξος λόγος, σε: Ακτύπης, Jougleux, Συνοδινού (επιμ.), Η ελευθερία έκφρασης δημοσιογράφων και σκιτσογράφων, εκδ. Σάκκουλα 2016, 169-201.
105. Προστασία της ιδιωτικής ζωής. Η ακύρωση της απόφασης 2000/520 της Επιτροπής της ΕΕ σχετικά με τις αρχές ασφαλούς λιμένα (Safe Harbour), Συνήγορος 111/2015, σελ. 70 επ.
106. Η ασπίδα προστασίας ΕΕ-ΗΠΑ για την ιδιωτικότητα (EU-U.S. Privacy Shield), Συνήγορος 113/2016, 68-71.
107. Surveillance of Electronic Communications in the Workplace and the Protection of Employees' Privacy, in: A. Normore/L. Long/M. Javidi, Handbook of research on Effective Communication, Leadership, and Conflict Resolution, IGI Publishing 2016, σελ. 591-605.
108. Legal issues of identity management in E-Government, Pro Justitia Ηλεκτρονική Επετηρίδα Νομικής Σχολής ΑΠΘ 2015, 231-241.
109. Employees' Protection: Workplace Surveillance 3.0, in: D. Politis/M. Tsalighopoulos/I. Iglezakis (eds.), Digital Tools for Computer Production and distribution, IGI Publishing 2016, 162-180.
110. Τα ψηφιακά νομίσματα bitcoins και η νομική αντιμετώπισή τους, Συνήγορος 115/2016, 70-73.
111. Πνευματική ιδιοκτησία στην Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, Συνήγορος 17/2016, σελ. 66-69.
112. The Legal Regulation of Hate Speech on the Internet, σε: Synodinou, Jougleux, Markou, Prastitou (eds.), EU Internet Law, Regulation and Enforcement, Springer (2017).
113. Ουδετερότητα δικτύου στην ΕΕ σύμφωνα με τον Κανονισμό 2015/2120, Συνήγορος 19/2016.

114. Introduction, in: Iglezakis (ed.), *Legal Regulation of Cyber Attacks*, Kluwer Law International, 2016, 1-7.
115. Η εφαρμογή στην πράξη του δικαιώματος στη λήθη μετά την απόφαση Google Spain (Μέρος Α'), Συνήγορος 121/2017, σελ. 70-73,
116. Η εφαρμογή στην πράξη του δικαιώματος στη λήθη μετά την απόφαση Google Spain (Μέρος Β'), Συνήγορος 122/2017
117. Data Protection Issues Relating to Corporate Compliance under Greek law, σε: Hilgendorf/Kaiafa-Gbandi (Hrsg.), *Compliance Measures and their role in German and Greek law*, 2018, σελ. 37 επ.
118. Διαδικτυακή αξιολόγηση ιατρών. Ζητήματα προσβολής προσωπικότητας και προστασίας προσωπικών δεδομένων, ΔιΜΕΕ 2017, 341 επ.
119. Ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων κατά τον Κανονισμό 2016/679 και την Οδηγία 2016/680, Συνήγορος 125/2018, σελ. 54 επ.
120. Penalization of blasphemy and religious insults as an infringement of freedom of expression in Europe, ένθα, Νοέμβριος 2017, σελ. 5 επ.
121. Συνδημιουργός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή – Σύμβαση εκμετάλλευσης προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή ως σύμβαση εταιρίας, ΕπισκΕΔ Γ/2018.
122. Πρόσβαση των δημόσιων αρχών σε δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, Συνήγορος 129/2018, σελ. 62 επ.
123. Οι διαχειριστές σελίδων σε υπηρεσίες κοινωνικής δικύωσης ως υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων, Συνήγορος 127/2018, σελ. 62 επ..
124. Δικτυακή Ουδετερότητα στην Ελλάδα - Εθνικός Κανονισμός Ανοικτού Διαδικτύου, Συνήγορος 131/2019, σελ. 64-67.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

1. Η προστασία των Ολυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων στο Διαδίκτυο. Παρατηρήσεις στην ΜΠρΑθ 9485/2000, ΕπισκΕΔ 2000, σελ. 1109 επ.
2. Το πρόβλημα των συνώνυμων διακριτικών τίτλων. Το όνομα του προσώπου ως στοιχείο διακριτικού τίτλου. Παρατηρήσεις στην ΠολΠρΘεσ 4781/2000, ΕπισκΕΔ, 2000, σελ. 1079 επ.
3. Προστασία του διακριτικού γνωρίσματος εμπορεύματος κατά το ν. 146/14 - Ζητήματα από την παράλληλη μεταβίβαση σήματος και διακριτικού

γνωρίσματος. Παρατηρήσεις στην ΜΠρΑθ 5282/2001, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 792 επ.

4. Η προστασία τίτλου εφημερίδας ως σήματος και ως διακριτικού γνωρίσματος. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 4760/2001, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 769 επ.

5. Η περιγραφή της απαιτήσεως του αναγγελλόμενου δανειστή και το αίτημα προνομιακής κατάταξης. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 5333/2001, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 784 επ.

6. Ο περιορισμός της ευθύνης του μεταφορέα επί διεθνούς αεροπορικής μεταφοράς εμπορευμάτων. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 8247/2000, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 487 επ.

7. Η πρακτορεία ασφαλειών ως εμπορική αντιπροσωπεία με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 1813/2001, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 1104 επ.

8. Η υποχρέωση διαμαρτυρίας του παραλήπτη για τη ζημία και οι συνέπειες από την έλλειψή της. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 8108/2001, ΕπισκΕΔ 2002, σελ. 213 επ.

9. Εισαγωγικό σημείωμα στην ΕφΘεσ 583/2001, ΕπισκΕΔ 2001, σελ. 1083 επ.

10. Ζητήματα από τη διεθνή μεταφορά εμπορευμάτων. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 334/2002, ΕπισκΕΔ 2002, σελ. 558 επ.

11. Η αστική ευθύνη της Τράπεζας ως παρέχουσας υπηρεσίες κατ' άρθρο 8 ν. 2251/1994. Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 1133/2004, ΕπισκΕΔ 2004, σελ. 985 επ.

12. Ο υπολογισμός της αποζημίωσης πελατείας του εμπορικού αντιπροσώπου. Παρατηρήσεις στην ΕφΛαρ 254/2004, ΕπισκΕΔ 2004, σελ. 710 επ.

13. Ζητήματα προστασίας των διακριτικών γνωρισμάτων στο Διαδίκτυο. Ιδίως η ευθύνη του Διαχειριστή ονομάτων χώρου σε σχέση με τη διαδικασία καταχώρισης των εθνικών ονομάτων χώρου. Παρατηρήσεις στην ΠολΠρΑθ 4327/2003, ΕπισκΕΔ 2004, σελ. 1102 επ.

14. Ζητήματα από την καταχώριση προσωπικών δεδομένων στο σύστημα πληροφοριών Τειρεσίας. Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 753/2005, ΕπισκΕΔ 2005, σελ. 772 επ.

15. Ζητήματα από το δίκαιο της διεθνούς αεροπορικής μεταφοράς εμπορευμάτων. Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 1065/2000, ΕπισκεΔ 2001, σελ. 443 επ.
16. Κατάσχεση εταιρικών μεριδίων ΕΠΕ. Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 78/2000, ΕπισκεΔ 2000, σελ. 776 επ.
17. Η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης και των ονομασιών προέλευσης. Παρατηρήσεις στην ΜΠρΛαμ 1080/2000, ΕπισκεΔ 2001, σελ. 261 επ.
18. Ο υπολογισμός της αποζημίωσης με βάση τη Σύμβαση CMR. Παρατηρήσεις στην Εφαθ 5552/2000, ΕπισκεΔ 2001, σελ. 1053 επ.
19. Ζητήματα από τις συμβάσεις οριστικής παραχώρησης τυποποιημένου λογισμικού. Παρατηρήσεις στην Εφαθ 350/2002, ΕπισκεΔ 2002, σελ. 818 επ.
20. Ζητήματα από την αποστολή μη επιθυμητής εμπορικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (spamming). Παρατηρήσεις στην ΜονΠρΑθ 2110/2002, ΕπισκεΔ 2003, σελ. 257 επ.
21. Η άρση του τραπεζικού απορρήτου για την προστασία αξιώσεων κληρονομικού δικαίου. Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 1071/2002, ΕπισκεΔ 2002, σελ. 1100 επ.
22. Η νομική φύση της αξίωσης για αποζημίωση πελατείας του εμπορικού αντιπροσώπου και η ένσταση του άρθρου 300 ΑΚ. Παρατηρήσεις στην ΕφΛαρ 258/2002, ΕπισκεΔ 2002, σελ. 793 επ.
23. Προστασία σήματος επί προσβολής από τη χρησιμοποίηση ηλεκτρονικής διεύθυνσεως (domain name). Παρατηρήσεις στην ΠΠρΑθ 3359/2003, ΕπισκεΔ 2003, σελ. 922 επ.
24. Οι υποχρεώσεις διασύνδεσης των οργανισμών με σημαντική θέση στην αγορά των τηλεπικοινωνιών. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 515/2003, ΕπισκεΔ 2003, σελ. 1063 επ.
25. Ζητήματα από τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο. Παρατηρήσεις στην απόφαση του ΔΕΚ της 6.11.2003, ΕπισκεΔ 2003, σελ. 1046 επ.
26. Προσβολή προσωπικότητας και παραβίαση προσωπικών δεδομένων από διαβίβαση ανακριβών δεδομένων στο σύστημα πληροφοριών «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 147/2005, ΕπισκεΔ 2005, σελ. 179 επ.
27. Παρατηρήσεις στην ΔΕΚ της 25.11.2004 (C-109/03), ΕΕΕυρΔ 2004, σελ. 790 επ.

28. Παρατηρήσεις στην ΔΕΚ της 24.6.2004 (C-350/02), ΕΕΕυρΔ 2004, σελ. 562 επ.
29. Η αρχή της αναλογικότητας υπό στενή έννοια ως μέσο ελέγχου της αντισυνταγματικότητας των νόμων. Παρατηρήσεις στην ΑΠ (Ολ.) 45/2005, ΕπισκεΔ 2005, σελ. 941 επ.
30. Διατήρηση προσωπικών δεδομένων στο αρχείο του συστήματος πληροφοριών «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ». Παρατηρήσεις στην υπ' αριθ. 64/2005 ΑΠΔΠΧ, ΕπισκεΔ 2005, σελ. 1108 επ.
31. Παρατηρήσεις στην απόφαση ΔΕΚ της 20.10.2005 (C-327/03, C- 328/03), ΕΕΕυρΔ 2005, σελ. 836 επ.
32. Ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά την επεξεργασία οικονομικών δεδομένων από το σύστημα Τειρεσίας. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1923/2006, ΔιΜΕΕ 2007, σελ. 121 επ.
33. Απόδειξη των χρηματιστηριακών εντολών και των κύριων χρηματιστηριακών συναλλαγών. Παρατηρήσεις στις ΕφΘεσ 2310/2006 και ΕφαΘ 5536/2006, ΕπισκεΔ 2007, σελ. 156 επ.
34. Μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του εργολάβου σε σύμβαση σχεδιασμού ιστοσελίδων (web design) καταστήματος ηλεκτρονικού εμπορίου. Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 821/2008, ΕπισκεΔ 2008, σελ. 830-833.
35. Παρατηρήσεις στην ΠΠρΘεσ 15298/2010 Παράνομα αποδεικτικά μέσα. Επιστολές μέσω διαδικτύου, ΔιΜΕΕ 2010, σελ. 401-405.
36. Η σύμβαση παραχώρησης τυποποιημένου λογισμικού διάρκειας αορίστου χρόνου και η σύμβαση συντήρησης λογισμικού. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1235/2010, ΕπισκεΔ 2011, σελ. 120-123.
37. Γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων με δικαστικό επιμελητή». Παρατηρήσεις στην ΑΠ 174/2011, ΕπισκεΔ 2011, σελ. 667-671.
38. Προστασία δεδομένων δεδομένων υγείας κατά την επεξεργασία τους από ασφαλιστικές εταιρίες. Παρατηρήσεις στην ΕφαΘ 142/2011, ΕπισκεΔ 2011, σελ. 1073-1077.
39. Παρατηρήσεις στην υπόθεση C-128/2011, απόφαση ΔΕΕ της 3.7.2012, ΔιΜΕΕ 2012, σελ. 413-416.
40. Ζητήματα σχετικά με το επιτρεπτό της συγκριτικής διαφήμισης. Παρατηρήσεις στην ΕφαΘ 1846/2011, ΕπισκεΔ 2012, 210-215.
41. Σχόλιο στην ΕΔΔΑ 18.1.2011 MGN κατά Ηνωμένου Βασιλείου, ΕφΔΔ 2011, σ. 286-287.

42. Επεξεργασία και ανακοίνωση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων κατά την επιλογή Προϊσταμένου από Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1355/2013, ΕπισκεΔ 2013, σελ. 612-616.
43. Προστασία προσωπικών δεδομένων κατά την επεξεργασία που αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων από τον Τύπο. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1394/2012, ΕπισκεΔ 2013, σελ. 320-323.
44. Επέμβαση σε αρχείο προσωπικών δεδομένων και ανακοίνωσή τους στο πλαίσιο δίκης. Παρατηρήσεις στην ΤρΕφΠατρ 837/2013. Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Ποινική Δικαιοσύνη 2013, σελ. 6-8.
45. Επέμβαση σε αρχείο προσωπικών δεδομένων (άρθρο 22 § 4 Ν. 2472/1997). Παρατηρήσεις στην ΜΠλημΑθ 2813/2015, ΔιΜΕΕ 2015, σελ. 409 επ.
46. Η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Google Spain (c-131/12): Το δικαίωμα στην ψηφιακή λήθη και οι μηχανές αναζήτησης στο Διαδίκτυο, Pro Justitia Ηλεκτρονική Επετηρίδα Νομικής Σχολής ΑΠΘ 2015, 282-290.
47. Δικαίωμα στη λήθη για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε μητρώα εταιριών, ΕπισκεΔ 2017, σελ. 125 επ.
48. Ευθύνη ιστολογίου για δυσφημιστικά σχόλια τρίτων. Παρατηρήσεις στην απόφαση Pihl κατά Σουηδίας, ΕφΔΔ 1/2017, σελ. 42 επ.
49. Νέες εξελίξεις σε σχέση με το δικαίωμα στη λήθη. Η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Manni (C-398/15), ΕφΔΔ 2-3/2017, σελ. 193 επ.